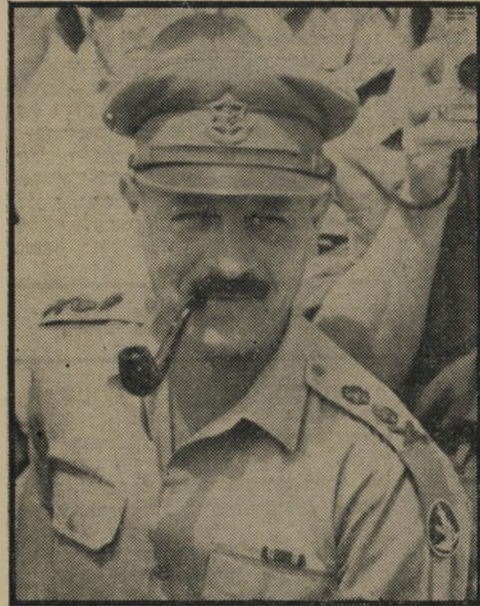

צה"ל
מדוע סולק רמז
מחיל האוויר?

מאז הקמת המדינה הוצג צה"ל לעיני אזרחי המדינה כצבא הומוגני המונהג בידי מפקדים המאוחדים לא רק במטרה אלא גם בשיטות ובמצעים. כללי הסדר דיות ואמצעי הביטחון, מנעו ובצדק ברוב המקרים, את הוויכוחים הפנימיים שהתנהלו לא אחת בבכירות עקרוניות חשובות.

רביאלוף (מיה) דיין
— יפקד על כל החילות

השבוע, בפעם הראשונה, נחשף אחד היכוחים האלה בצורה גלויה. חיל-האוויר נפרד. הכל התחיל בספר שפירסם לפני מספר חודשים כתבו הצבאי של הארץ, כנפיים מעל סואץ. ספרו של זאב שיף, עסק אומנם בחלקו של חיל-האוויר במלחמת ההתשה בחזית הסואץ, אולם הכל גם מיספר גילויים על תולדות חיל-האוויר.

בין הגילויים המסעירים היתה העובדה כי האלוף אהרון רמז, מפקדו הראשון של חיל-האוויר וכיום מנהל רשות הנמלים, סולק בזמנו מחיל-האוויר בגלל חילוקי דעות בינו לבין המטה הכללי.

עצם הגילוי כי מפקד בכיר בצה"ל או-לץ להתפטר, היה בבחינת חדשה שכמותה טרם פורסמה אודות צה"ל. אולם בויכוח שהתפתח השבוע בין שיף ליגאל דיין, מי שהיה באותה תקופה הרמטכ"ל, על הי דיוק בעובדות בקשר לסילוקו של רמז, נחשפו סרטים מאלפים.

דיין, כיום פרופסור לארכיאולוגיה, טען כי הוויכוח עם רמז, שגרם להתפטרותו, היה בקשר "להקמת מטכ"ל אחד לכל זרועות צה"ל". טען דיין: "רמז לא היה מוכן לקבל את ההנחות הבסיסיות של שר-הביטחון (שהמטה הכללי יהיה אחראי למערכת כל כוחות צה"ל על חילותיו ו-שירותיו). לא רק שלא היה מוכן לקבל את מרות המטכ"ל בתחומים שפורטו, אלא שאף דרש במכתב לשר-הביטחון... השתלט מלאו האחיות (הקמת חיל-האוויר) הי משקית והארגונית על סגן שר-הביטחון שיתמנה למטרה זו. לרשות סגן השר צריך לעמוד אגף חיל-האוויר מיוחד שהיה אחראי על כל הצד המשקי המנהלתי וה-ארגוני של חיל-האוויר בתחומי התוכנית התקציבית שתאושר על ידי מועצת בני טחון עליונה."

מי הקים את החייל. דיין גילה עוד, כי בסוף שנת 1950, טען רמז במכתב אליו: "אין אני מסכים איתך שעלינו לראות את המטה הכללי, כפי שהוא מאורגן עכ-שיו, כמשרד מלחמה... ולכן איני יכול להסכים כי מטה זה יפקד ישירות על כל הכוחות והחילות."

באותו מכתב הסביר רמז את מניעי התפטרותו שהיו "הגישת המדינית לארגון כוחות הביטחון ושילובם בתוך המערכת המדינית של השלטון בארץ". קבע דיין: "רמז לא רק שחלק על מעמד חיל-האוויר, אלא אף על מעמדו של צה"ל בכלל, שלפי רמז היו לרמטכ"ל סמכויות רחבות מדי ושר הביטחון (דויד ברגווין) אינו מכיר (המטד בעמוד 18)

★ **מה מסתתר מאחורי הסיפור שהתפרסם**
השבוע ב"טיים" על בחירת ספיר לתפקיד

היוזמה

ה ידיעה שפורסמה השבוע בשבועון החדשות האמריקאי טיים, נראתה לרבים כברזו עיתונאי. היא סיפרה על ישיבה סודית של הנהגת מפלגת העבודה שנערכה בסוף החודש שעבר בביתו של ראש עיריית תל-אביב יהושע רבינוביץ, בה כביכול נבחר שר-האוצר פנחס ספיר כיורשה של גולדה לראשות-הממשלה, כאשר יסתיים מועד כהונתה כעוד שלוש שנים, או אם תפרוש. כל הגורמים הנוגעים בדבר הכחישו את הידיעה, תיארו אותה כמגוחכת ומבדחת. האמת היתה שהידיעה היתה מוגזמת, אם לנקוט בלשון המעטה. שום הנהגה של מפלגת העבודה לא התכנסה כדי לבחור באופן רשמי יורש לגולדה. דבר זה יכול להיעשות ע"י המוסדות הרשמיים של המפלגה. ובאלה לא כלול גוף המתקרא "הנהגה". לא היתה גם כל בחירה רשמית בגוף מצומצם כלשהו. אף-על-פי-כן לא היתה הידיעה בטיים מופרכת מעיקרה.

הטיים הסתמך על הלך רוחות ודעות שהובעו לאחרונה בצמרת החתיקה של מפא"י לשעבר, בכמה פגישות שנערכו בחוגים סגורים. ביסודו של דבר קלעה הידיעה אל העיקר: הולכת ומתגבשת דיעה בקרב הגורמים המכריעים ובעלי ההשפעה כמפלגת העבודה, כי פנחס ספיר הוא המועמד הבא של המפלגה לראשות-הממשלה.

גולדה מתכוונת לפרוש

ר חודשים האחרונים נערך קרב סמוי על הירושה בין סגן ראש-הממשלה יגאל אלון ושר-הביטחון משה דיין. הפסקת האש בין השניים, שהתמודדו על הירושה עד לפני שנה, הופרה. היתה סיבה טובה לחידוש המאבק בין השניים. גולדה מאיר אינה עומדת אומנם לפרוש בזמן הקרוב וגם מצב בריאותה מניח את הדעת. אולם לאחרונה נתנה גולדה מאיר למקורביה להבין כי היא אינה מתכוונת לכהן כראש-ממשלה עד סוף הקדנציה הנוכחית של הממשלה. נראה שעומם העבודה והבעיות המונחות על כתפיה הביאו את גולדה למסקנה שיהיה עליה לפרוש מראשות הממשלה במועד המתאים לכך.

המועד המתאים, לדעתה, כפי שמגלים מקורביה: התקופה בה ייראה כי המלחמה עם המיצרים לא תחודש וישתקף סיכוי למציאת שלום. אילו יכלה ודאי היתה גולדה מעוניינת להירשם בהיסטוריה כראש-הממשלה שבתקופתה נחתם הסכם השלום עם הערבים. אולם היא עצמה מכינה שזו משימה בלתי אפשרית, שתימשך שנים רבות.

פרישתה במצב הנוכחי היתה עלולה להתפרש כהודאה בכשלון ואי-יכולת למצוא פתרון לסכך המדיני אליו נקלעה ישראל. משום כך נראה לה שהזמן המתאים ביותר למסירת השלטון לאחר הוא הזמן בו יהיה על ראש הממשלה החדש לנקוט צעדים, ביניהם צעדים בלתי פופולאריים, לקירוב השלום. אף אחד משני המועמדים המתחרים על הכתר, אלון ודיין, אינו נראה מתאים למשימה זו. יתכן והצמרת החתיקה של מפא"י היתה מוכנה להשלים עם מינויו של אלון לתפקיד, אולם במקרה זה, ברור לה, היא תקומם נגדה את משה דיין. על מנת למנוע משבר פנימי במפלגה ואפשרות של פילוג נוסף, ניראה לאותה צמרת, המתקראת הנהגה, שיש למצוא מועמד שכמו גולדה בשעה שנבחרה לתפקידה, יוצג כמועמד זמני, וימלא את הפונקציה של איחוד המפלגה ואיוון המאבק בין אלון ודיין.

הפופולאריות בעליה

ה מועמד האיראלי לתפקיד זה הוא פנחס ספיר. למרות שהצהיר לא אחת כי אין ענינו נשואות לתפקיד ראש-הממשלה, ברור שבהעדר מועמד אחר, יסכים ספיר, שהכתיר את גולדה, לרשת את מקומה. הוא האיש החזק ביותר אחריה בממשלה וב-מפלגה והוא האיש היחיד המסוגל, כהתבטאות אחד מאנשי הצמרת "להשליט סדר בבאלאגאן".

גם הפופולאריות של ספיר עלתה בשנה האחרונה בצורה מפתיעה. דיוקא בשעה שהטיל מיסים נוספים והפך לשותפו הסמוי של כל בעל הכנסה בי מדינה, הצליח ספיר לרכוש אהדה, שלא היתה מנת

פנחס ספיר-

האיש שימנע

את הקרב על

השלטון בין

דיין ואלון

חלקו בשנים קודמות, בהם יצר לעצמו תדמות של איש גם ונוקשה. הצלחתו למנוע זעזועים במשק, למרות המשברים החמורים העוברים עליו, נראית לרבים ערוכה להצלחה גם בתפקיד ראש-הממשלה שתצטרך לצוות על נסיגה מהשטחים ויותרים נוי ספים תמורת שלום.

השמועות שהופצו לאחרונה עליידי כל מיני כתבי מפלגות, כאילו קיים מעין הסדר בין ספיר לדיין, המכחך לכך שהם יחלקו ביניהם את השלטון בעתיד, הן שטות. איבתו של ספיר לדיין וראייתו אותו כאדם מסוכן בשעה שיהיה בשלטון, הם בלתי משתנות. אילו היה נבחר אלון כראש ממשלה אחרי גולדה, היתה בכך פגיעה בלתי נסלחת ביוקרתו של דיין. אבל כאשר יבחר לתפקיד זה פנחס ספיר, יוכל דיין למחול על כבודו.

זה יקרה השנה

כ תוצאה מוכד השיקולים האלה נקבע בשיתות אישיות בין ותיקי מפא"י לשעבר כי אם תעמוד גולדה על דעתה לפרוש, לא יוכל ספיר להתחמק עוד מלרשת את מקומה. נראה שבאותן שיתות השתכנע בכך גם ספיר עצמו. אולם מכאן ועד להצבעה שנערכה כביכול ב"הנהגה", לדברי הטיים, הדרך עוד רחוקה.

מתי עשויה גולדה לפרוש? לפי הערכת מקורביה יתרחש הדבר תוך השנה הקרובה, הכל תלוי בי מועד השיבה לשיתות יארינג ובתוצאות שיושבו בשיתות אלה. אם יוברר שהופרו כל המיכשולים וניתן להגיע להסדר מדיני באמצעות הד"ר יארינג, יתכן וגולדה תודיע על פרישתה כבר בקיץ הקרוב. אז, כדי למנוע מאבק גלוי על השלטון, יוכרו פנחס ספיר כיורש זמני, כגולדה בעבר, יהפוך גם הוא ליורש קבוע.